

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 115

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1637) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve Listesi.....	4
• Kanun Teklifleri Yenileme Tezkeresi.....	11
• 2/1637 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	12
- Genel Gerekçesi	12
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	13
• Dışışleri Komisyonu Raporu.....	14
• Muhalefet Şerhi.....	17
• Teklif Metni.....	18
• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin	18
• Anlaşma Metni.....	19

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-180451

2 Ekim 2023

Konu: Milletlerarası andlaşmaların
onaylanmasının uygun bulunması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27’nci Yasama Döneminde Anayasa’nın 90’ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere Başkanlığınıza sunulan ancak sonuçlandırılmayan ekli listede yer alan milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Ek: Liste

LİSTE

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
1	2/5027	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
2	2/5038	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
3	2/1781	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
4	2/2783	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması ve Notalar
5	2/2278	Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması
6	2/2935	Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırmanın Engellenmesine Yönelik Vergi Anlaşmaları ile İlgili Önlemlerin Uygulanmasına İlişkin Çok Taraflı Sözleşme
7	2/1897	Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Karar

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
8	2/1912	Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Karar
9	2/4162	Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 47'nci Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 21'inci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 4/9/2021 Tarihli ve GA21/4/442 Sayılı Karar
10	2/2370	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
11	2/3910	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma
12	2/4291	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma
13	2/3378	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması
14	2/1532	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
15	2/1548	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşma
16	2/2984	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İşbirliği Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
17	2/1194	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması ve Notalar
18	2/2024	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
19	2/4188	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşması
20	2/3141	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Kraliyet Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
21	2/5025	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
22	2/5026	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
23	2/3537	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İşbirliği Çerçeve Anlaşması
24	2/2021	Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşması
25	2/4323	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma ve Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması
26	2/4416	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Togo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
27	2/4417	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması ve Notalar
28	2/4418	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma İş Birliği Anlaşması
29	2/4706	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması
30	2/4911	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması
31	2/5024	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma
32	2/4292	Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuveyt Devleti Hükûmeti Arasında İşbirliği Protokolü ve Notalar
33	2/3706	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İşbirliği Anlaşması
34	2/4650	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Mali ve Teknik İş Birliğine İlişkin Çerçeve Anlaşması
35	2/1459	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Mali Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
36	2/1545	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma
37	2/3445	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması
38	2/4529	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşması
39	2/1593	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslami Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması
40	2/1794	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması
41	2/1949	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması
42		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) Teşkilatı Arasında Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Uluslararası Sekretaryası İçin Ev Sahibi Ülke Anlaşması Tadiil Protokolü
43	2/4814	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
44	2/1776	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
45	2/3536	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
46	2/3543	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
47	2/4891	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
48	2/2847	İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme
49	2/2664	İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Medya Forumu Tüzüğü ile Notalar
50	2/3004	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma ve Notalar
51	2/2023	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşması
52	2/2058	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşma
53	2/2025	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27’nci Yasama Dönemi’nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/5027, 2/5038, 2/1781, 2/2783, 2/2278, 2/2935, 2/1897, 2/1912, 2/4162, 2/2370, 2/3910, 2/4291, 2/3378, 2/1532, 2/1548, 2/2984, 2/1194, 2/2024, 2/4188, 2/3141, 2/5025, 2/5026, 2/3537, 2/2021, 2/4323, 2/4416, 2/4417, 2/4418, 2/4706, 2/4911, 2/5024, 2/4292, 2/3706, 2/4650, 2/1459, 2/1545, 2/3445, 2/4529, 2/1593, 2/1794, 2/1949, 2/4814, 2/1776, 2/3536, 2/3543, 2/4891, 2/2847, 2/2664, 2/3004, 2/2023, 2/2058 ve 2/2025 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1637)	
ESAS	Dışışleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1193147 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşma”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop

Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

14 Kasım 2022 tarihinde Bali’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma” ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallara uygun olarak ikili askerî ilişkilerin hukukî zemininin oluşturulması, Taraflar arasında askerî ve savunma iş birliği sağlanması ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu Anlaşma ile askerî eğitim ve öğretim; tatbikat/egitilere veya müşterek tatbikatlara katılım sağlanması; askerî iş birliği ve temas ziyaretleri; askerî istihbarat değişimi; lojistik iş birliği, hibe ve lojistik sistemler; askerî tıp ve sağlık hizmetleri; muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma; haritacılık ve hidrografi; meslekî gelişim kapsamında personel mübadelesi; askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımı; barışı koruma, insanî yardım ve afet yardımı, deniz haydutluğu ile mücadele ve terörle mücadele kapsamında eğitim, tatbikat ve tecrübe değişimi ile Anlaşmada belirtilen diğer konularda iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasında iş birliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-146036

31 Mart 2023

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

14 Kasım 2022 tarihinde Bali’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma”yı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

27/05/2024

Esas No: 2/1637

Karar No: 92

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1637 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 21/05/2024 tarihinde yaptığı 8’inci toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

27’nci yasama döneminde görüşülememesi nedeniyle kadük kalan 2/5024 esas numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanması ve Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, 03/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş imzasıyla yenilenmiştir. Teklif, 2/1637 esas numarası ile 04/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci yasama dönemi 21/05/2024 tarihli 8’inci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye’nin silahlı kuvvetleri ile Endonezya’nın silahlı kuvvetleri arasındaki, askeri alanlara yönelik iş birliğinin geliştirilmesini öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde¹;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Kemal Bozay tarafından;

Asya-Pasifik ülkeleriyle ilişkilerimizin “Yeniden Asya Girişimi” ile çok boyutlu dış politikamız çerçevesinde geliştirilmesine önem verildiği ve bu çerçevede Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması’nın 2017 tarihinde yürürlüğe girdiği,

Bu kapsamda Savunma Alanında İş Birliği Anlaşması’nın da 14 Kasım 2022’de iki ülke Savunma Bakanları tarafından Bali’de imzalandığı,

Bu Anlaşma ile Endonezya’yla savunma ve askeri alanlarda ilişkilerimizin ve iş birliğimizin ileriye taşındığı bir çerçeve oluşturulmak istendiği, örneklendirmek gerekirse silahlı kuvvetler arasında askeri tıp ve sağlık hizmetlerinden, muhabere, elektronik bilgi sistemleri ve siber savunmaya; mesleki gelişim amaçlı askeri personel mübadelesinden, askeri, bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe değişimine kadar birçok alanda iş birliğinin geliştirilmesinin imkan dahilinde olacağı,

Savunma ve askeri ilişkilerimizin yanı sıra iki ülke silahlı kuvvetleri arasındaki bağların güçlendirileceği ve Endonezya’yla savunma sanayi alanında uzun vadede güçlü iş birliğine zemin hazırlanacağı,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklif’in tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif’in 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklif’in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat ile İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3260

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
Ankara	Balıkesir	İzmir
Kâtip	Üye	Üye
<i>Derya Bakkak</i>	<i>Kürşad Zorlu</i>	<i>Cemalettin Kani Torun</i>
Gaziantep	Ankara	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Ceylan Akça Cupolo</i>	<i>Talih Özcan</i>	<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>
Diyarbakır	Düzce	Elâzığ
(Muhalefet şerhimiz vardır)		
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Ali Şahin</i>
Erzurum	Eskişehir	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Derya Ayaydın</i>	<i>Sena Nur Çelik Kanat</i>	<i>Tuğba Işık Ercan</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Zafer Sırakaya</i>	<i>Namık Tan</i>	<i>Ziya Altunyaldız</i>
İstanbul	İstanbul	Konya

MUHALEFET ŞERHİ

2/1637 esas numaralı; İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi “ne Şerhimiz:

Son yıllarda, NATO-Çin arasında Asya-Pasifik’te çatışmaya evirilme potansiyeli taşıyan karşılıklı hamleler gözlenmektedir. Çin’in Güney Çin Denizi ve Asya-Pasifik’te komşu ülkelerle yaşadığı sınır krizleri bu gerilim hattının merkezini oluşturmaktadır. Endonezya’nın Güney Çin Denizi’nde bulunan Netuna Adaları da benzer şekilde Çin-Endonezya arasında karşılıklı güvenlik sorununa neden olmaya devam etmektedir.

Savunma alanında yapılması ön görülen bu iş birliği anlaşması, Çin-Endonezya arasında yaşanan sorunların bir parçası olmaya aday niteliğindedir. Şöyle ki, bölgede yaşanan krizler sonucu taraf ülkelerin karşılıklı silahlanma, askeri harcamalarını arttırma potansiyeli içerisinde olduğu bağımsız kuruluşların verileriyle de kanıtlanmaktadır. NATO üyesi olan Türkiye’nin böylesi gerilimli bir coğrafyada gerilimin bir tarafı olan ülkeyle savunma anlaşması yapması Türkiye’yi gelecekte çatışma riski taşıyan bölgede taraf olmaya kaçınılmaz olarak zorlayacaktır. Bölgede yaşanan krizlerin askeri yöntemlerle değil aksine şeffaf diplomasi kanallarıyla ve karşılıklı barışçıl ilkeleri esas alan müzakerelerle kalıcı olarak çözülebileceğine inanıyoruz. Söz konusu anlaşma partimizin bölgesel ve küresel ölçekte çatışma ve gerilimlerin barışçıl yöntemlerle çözülebileceğine dair ilkesiyle çeliştiği için anlaşmaya **şerh düşüyoruz.**

Ceylan Akça Cupolo

Diyarbakır

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE ENDONEZYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA
ALANINDA İŞ BİRLİĞİNE İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 14 Kasım 2022 tarihinde Bali’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE ENDONEZYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA
ALANINDA İŞ BİRLİĞİNE İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
ENDONEZYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
SAVUNMA ALANINDA İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN
ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle "Taraflar" olarak anılacaktır);

Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin amaç ve ilkelerine bağlılıklarını **teyit ederek;**

29 Haziran 2010 tarihli, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasını **dikkate alarak;**

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askeri alanlarda işbirliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını **vurgulayarak;**

İki ülke arasında var olan iki taraflı ilişkileri, eşitlik, karşılıklı güven ve anlayış ilkelerine dayalı olarak, savunma alanında işbirliği faaliyetleri yoluyla geliştirmeyi ve güçlendirmeyi **arzu ederek;**

Savunma işbirliğinin güçlendirilmesinin her iki Tarafın karşılıklı menfaate dayalı ilişkilerine katkı sağlayacağını **dikkate alarak;**

Her iki Tarafın egemenliğine ve toprak bütünlüğüne **saygı göstererek;**

Ulusal yasalar, uluslararası hukuk ve anlaşmalar temelinde Taraflar arasında mevcut dostane ilişkilerin geliştirilmesi gerektiğini **ifade ederek;**

Aşağıdaki hususlarda **mutabakata varmışlardır:**

MADDE I
AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı, ilişkilere yönelik yasal bir çerçeve sunmak ve Taraflar arasında savunma ve askeri alanlarda işbirliğini geliştirmektir.

MADDE II
TANIMLAR

Bu Anlaşmada yer alan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

1. **"Gönderen Taraf"** bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.

2. **"Kabul Eden Taraf"** bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla topraklarında Gönderen Tarafın personel, malzeme ve teçhizatını bulunduran Tarafı ifade eder.
3. **"Personel"** bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla bir Taraftan diğer Tarafa gönderilen ve silahlı kuvvetler mensubu askeri personeli veya sivil kişileri ifade eder.
4. **"Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme"** Ulusal güvenlik kapsamında koruma gerektiren resmî bilgi, belge ve malzemeyi ifade eder. Bu sebeple ulusal güvenlik sınıflandırması uygulaması ile düzenlenir. Bu bilgi sözel, görsel, manyetik veya basılı şekilde veya Fikri Mülkiyet Hakları kapsamında bilgi içeren teknoloji veya cihaz formunda olabilir.

MADDE III İŞBİRLİĞİ KAPSAMI

Bu Anlaşmanın işbirliği kapsamı şunları içerir:

1. Stratejik savunma ve ortak çıkarları ilgilendiren askeri konularda düzenli ikili diyalog ve istişare;
2. Savunma ve Silahlı Kuvvetler yetkilileri arasında karşılıklı ziyaretler;
3. Silahlı Kuvvetler de dâhil olmak üzere üst düzey yetkililer arasında karşılıklı ziyaretler;
4. Savunma alanında istihbarat işbirliği;
5. Savunma sanayi alanında bilimsel ve teknolojik işbirliği;
6. Deniz güvenliği konularında işbirliği;
7. Barış koruma, insani yardım ve afet yardımı, deniz haydutluğu ile mücadele ve terörle mücadele gibi alanlarda Silahlı Kuvvetlerin işbirliğinin geliştirilmesi.

MADDE IV İŞBİRLİĞİ TÜRLERİ

1. Taraflar arasındaki işbirliği türleri şunları içerir:
 - a. Askeri eğitim ve öğretim;
 - b. Tatbikatlara/egitimlere veya müşterek tatbikatlara katılım;
 - c. Silahlı Kuvvetler arasında askeri işbirliği ve temas ziyaretleri;
 - d. Askeri istihbarat;
 - e. Lojistik işbirliği, hibe ve lojistik sistemler;
 - f. Askeri tıp ve sağlık hizmetleri;
 - g. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma;
 - h. Askeri hukuk sistemleri;
 - i. Haritacılık ve hidrografi;
 - j. Mesleki gelişim kapsamında personel mübadelesi;
 - k. Askeri bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe değişimi;

- l. Sosyal, sportif ve kültürel faaliyetler;
 - m. Kuvvetler arası faaliyetler;
 - n. Barış koruma, insani yardım ve afet yardımı, deniz haydutluğu ile mücadele ve terörle mücadele kapsamında eğitim, tatbikat ve tecrübe değişimi;
 - o. Askeri tarih, arşiv, yayın ve müzecilik;
2. Taraflar bu Anlaşmanın uygulanması maksadıyla tamamlayıcı mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilir.

MADDE V
YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin yetkili makamlar:
 - a. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı;
 - b. Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti adına: Endonezya Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı.
2. Taraflar bu Anlaşmanın uygulanması için müşterek faaliyetlere yönelik Yıllık Uygulama Planları hazırlar. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, türünü, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.
3. Taraflar arası işbirliği, Yıllık Uygulama Planlarında belirtilen tüm seviyelerde gerçekleştirilecek karşılıklı ziyaretlerle güçlendirilir.

MADDE VI
GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen ya da üretilen tüm gizlilik dereceli bilgi, belge, fiziki ve fikri mülkiyet hakları ve askeri malzeme, Taraflar arasında akdedilecek müteakip mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve korunur.
2. Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşmanın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi çerçevesinde mübadele edilecek bilgi, belge, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar. Bu kapsamda, aynı seviyedeki kendi gizlilik dereceli bilgilerinin korunması için gerekli olan önlemlerin aynısını alır. Taraflar, mübadele edilen bilgiye aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi uygun gizlilik derecesini verir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına		Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti adına	
Çok Gizli	Top Secret	Sangat Rahasia	Top Secret
Gizli	Secret	Rahasia	Secret
		Konfidensial	Confidential
Hizmete Özel	Restricted	Terbatas	Restricted
Tasnif Dışı	Unclassified	Biasa	Unclassified

3. Endonezya Tarafı için "Özel/Konfidensial/Confidential" gizlilik dereceli bilgiler Türkiye Tarafı için "Gizli/Rahasia/Secret" gizlilik derecesinin koruyucu güvenlik gereksinimlerine uygun olarak işlem görür ve korunur.
4. Taraflarca tabloda belirtilen herhangi bir gizlilik derecesi ile işaretlenmeyen bilgiler "Tasnif Dışı/Biasa/Unclassified" olarak işlem görür ve korunur.
5. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme, bilgi ve malzemeyi sağlayan Tarafın yazılı ön onayı olmaksızın ifşa edilmez ya da üçüncü bir tarafla paylaşılmaz (ya da devredilmez).
6. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme, sadece hükümetler arası kanallar ya da Tarafların belirlediği güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallar aracılığıyla mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafa belirlenir.
7. Gerekli görülmesi halinde, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemelerin transferi, kullanılması ve korunmasına ilişkin, MADDE III'te belirtilen işbirliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş kurumların sorumluluğunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.
8. Taraflar, Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemelere erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.
9. Bu Anlaşma'nın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan haberdar eder.
10. Taraflar, bu Anlaşma sona erdiğinde dahi, mübadele edilen Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin korunmasından ve gizlilik derecesinin kaldırılmasını engellemekten sorumlu olmaya devam eder.
11. Bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgiler, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın çıkarları aleyhine kullanılamaz.

MADDE VII HUKUK VE DİSİPLİN KONULARI

1. Gönderen Taraf, Kabul Eden Tarafın topraklarında bulunan personeli üzerindeki münhasır disiplin yetkisini saklı tutar.
2. Gönderen Taraf personelinin herhangi birinin Kabul Eden Tarafı yasal bir soruşturma veya yargılama ile karşı karşıya kalması durumunda, bu kişi, Kabul Eden Taraf vatandaşlarının yararlandığından az olmayacak, genel kabul görmüş yasal koruma hakkına sahip olur.

MADDE VIII TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı uygulanır.
2. Taraflar, ağır ihmal veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, mallara veya çevreye verilen zarar/zıyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunmaz.
3. Taraflar, ortaya çıkan böyle bir durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler.

MADDE IX SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, Kabul Eden Taraf, acil durumlarda sağlık hizmetlerini ücretsiz olarak sağlar.
2. İşbirliğinin uygulanmasına yönelik sağlık hizmetleri, Taraflar arasında ilave anlaşmalarla belirlenir.

MADDE X MALİ KONULAR

Her bir Taraf, aksi kararlaştırılmadıkça, bu Anlaşmanın uygulanması süresince ilgili masraflarını kendi bütçe tahsislerine uygun olarak karşılar.

MADDE XI UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Bu Anlaşmanın uygulanması ya da yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık, Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve müzakereler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal ya da uluslararası mahkemeye ya da üçüncü tarafa başvurulmaz.

MADDE XII TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerekli görmesi halinde diplomatik kanallar vasıtasıyla bu Anlaşmanın tadilini veya gözden geçirilmesini önerebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XIII'te belirtilen usuller uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XIII YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ, YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal prosedürlerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik kanallardan bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.
2. Bu Anlaşma 5 (beş) yıl süreyle yürürlükte kalır ve müteakip 5 (beş) yıllık sürelerle otomatik olarak uzatılır. Taraflardan her biri bu Anlaşmayı, Anlaşmanın sona ermesini istediği tarihin en az 6 (altı) ay öncesinden yapacağı yazılı bildirimle sona erdirebilir.
3. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, bu Anlaşmanın sona ermesi Tarafların bu Anlaşma kapsamında başlattıkları yazılı düzenlemeleri etkilemez.

4. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, bu Anlaşmanın sona ermesi Anlaşma kapsamında devam eden program ve faaliyetleri etkilemez.

YUKARIDAKİ HÜKÜMLER MUVACEHESİNDE, kendi Hükümetlerince tam olarak yetkilendirilmiş, aşağıdaki imza sahipleri bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

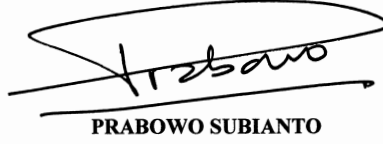
Bu Anlaşma Bali/Endonezya'da, 14 Kasım 2022 tarihinde her biri eşit derecede geçerli olmak üzere Türkçe, Endonezyaca ve İngilizce dillerinde imzalanmıştır. Yorum farklılığı olması durumunda, İngilizce metin geçerlidir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

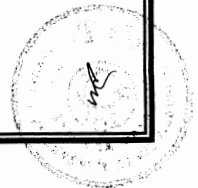
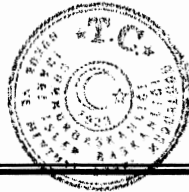
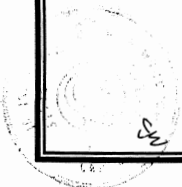

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI

**ENDONEZYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

SAVUNMA BAKANI

TBMM Basımevi - 2024